

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

МОЛОДІЖНА МОДА ЯК ЧИННИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ В УМОВАХ ЗНЗ

Дипломна робота з соціальної педагогіки
(освітньо-кваліфікаційний рівень
«Магістр»)

студента 7 курсу 72 групи
галузі знань:

0101 Педагогічна освіта

напряму підготовки:

8.01010601 Соціальна педагогіка

Ланчук Ганни Іванівни

Керівник:

доктор педагогічних наук,
Професор **Н.А. Сейко**

Рецензент:

доктор наук з управління, проректор з наукової
роботи Житомирського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти

О. В. Пастовенський

Допущено до захисту
протокол засідання кафедри соціальної педагогіки та педагогічної майстерності
№ 6 від 15 грудня 2016 року

Оцінка:

Національна шкала: _____

Кількість балів: _____

ECTS: _____

Члени комісії:

(підпис)

Сейко Н.А.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Коляденко С.М.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Павлик Н.П.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Майстренко Т.М.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Литвинчук А.І.
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ МОЛОДІЖНОЇ МОДИ ЯК ЧИННИКА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ЗНЗ.....	7
1.1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЦЕСУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ...7	
1.2 МОЛОДІЖНА МОДА ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ: ЗМІСТ І НАПРЯМКИ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	22
1.3 ОСОБЛИВОСТІ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗКУ З МОЛОДІЖНОЮ МОДОЮ.....	37
1.4 МОЛОДІЖНА МОДА ЯК ЧИННИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ В УМОВАХ ЗНЗ.....	47
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	62
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДІЖНОЇ МОДИ ЯК ЧИННИКА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ЗНЗ.....	64
2.1. ПРОГРАМА ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДІЖНОЇ МОДИ ЯК ЧИННИКА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ В УМОВАХ ЗНЗ.....	64
2.2. АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДІЖНОЇ МОДИ ЯК ЧИННИКА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ЗНЗ.....	67
2.3. РЕКОМЕНДАЦІЇ СОЦІАЛЬНОМУ ПЕДАГОГУ ЗНЗ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ВИКЛЮЧЕННЯ ЧЕРЕЗ МОДУ.....	85
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	94
ЗАГАЛЬНІ ВИНОВКИ.....	97
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	100
ДОДАТКИ.....	106

ВСТУП

Актуальність дослідження. У нас час, коли відбуваються глобальні зміни в ціннісно-моральних і культурних орієнтирах людей, в руйнуванні старих поведінкових стереотипів і пошуку нових критеріїв в усіх сферах життя, особливе значення набуває суспільне явище мода, яка несе у собі важливі сучасні механізми зміни культурних зразків і стереотипів поведінки.

Із змінами у соціумі трансформуються критерії та норми життєдіяльності людини, а також умови її творчої самореалізації. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває дослідження змін, які характеризують процес соціалізації, визначення конкретних чинників, умов та соціальних суперечностей, які визначають специфіку становлення особистості як члена суспільства. Соціалізація – процес входження людини у суспільство, активного засвоєння нею соціальних норм, ролей, цінностей, необхідних для успішної життєдіяльності серед людської спільноти. У процесі соціалізації в людини формуються необхідні соціальні якості, знання, вміння, навички, що дозволяють їй стати ефективним суб'єктом соціальної взаємодії, повноцінним членом суспільства, здатним здійснювати ефективні соціальні комунікації, активно висловлювати свою позицію, досягати своєї мети.

За своєю сутністю соціалізація – двосторонній, різноспрямований процес. Відбувається взаємовплив між біологічними факторами і культурою, а також між тим, хто здійснює соціалізацію, і тим, хто піддається соціалізації. Оскільки будь-яка культура обирає лише певні зразки поведінки з безлічі можливих, тобто більш модні зразки, вона теж обмежує соціалізацію, частково використовуючи біологічні можливості людини. Такі обмеження соціалізації через культуру породжують соціальне виключення – реальне або уявне, повне чи часткове вилучення суспільством зі своїх лав однієї особи або групи людей, позбавлення чи обмеження їх доступу до суспільних ресурсів, структур і інститутів через невідповідність певним стандартам прийнятих у суспільстві, які характеризують соціальну норму якою і є мода.

А оскільки мода невід'ємний атрибут життя суспільства, культури, його прогресивності та індивідуальності. То з одного боку, мода відіграє важливу роль в соціалізації людини, тому що, саме через певні модні штампи, стандарти, людина адаптувалася, включалася в ту чи іншу групу, суспільство, прилучається до певних зразків поведінки, які диктуються культурою. А з іншого, при не відповідності до модним стандартам, стає чинником соціального виключення, неприйняття особистості «не модної» в соціумі.

Тобто через стандарти моди нам диктують сприйняття інших людей і самих себе, як модних, тобто тих кого ми готові сприймати як належно на яких ми рівняємося і будуємо з ними стосунки, і не модних, які припадають у групу соціально виключених. І це не дивно, оскільки мода зараз всюди, з нею ми кожен день стикаємося просто на вулиці, у різних громадських місцях, де бачимо масу людей, які мають свій певний стиль в одязі, спостерігаємо, чуємо про модні новинки і стандарти з сторінок глянцевого журналу, інтернету, з бігбордів і по телебаченню. З цього всього у нас формується певне уявлення про те, як має виглядати середньостатистична людина. Мода стає мірилом не тільки статусу і матеріального блага, а й вибудовує певні «суспільні стандарти», які стають мірилом «соціальної норми» і «соціальної девіації».

Особливо питання моди стає критичним, коли його розглядають по відношенню до учні підліткового віку – віку становлення особистості, перетворення уявлень про себе, пошуків себе і свого місця у світі, формування власної ідентичності, тобто сталого, нефрагментованого і особистісно-прийнятого образу «Я». Бо саме для цього вікового періоду визнання і сприймання особи підлітка, своїми ровесниками є важливим. І велику роль у формуванні цього сприймання відіграє мода.

Загальні питання соціалізації дітей на різних вікових етапах розвитку особистості досліджували відчизняні науковці: О. В. Безпалько, Л. І. Божович, Л. С. Виготського, Р. Г. Гурової, Н. І. Жигайло, І. Д. Звереві, А. С. Зубра, А. Й. Капської, І. С. Кона, А. Н. Леонтьєва, А.В. Мудрика й ін. Зарубіжні науковці:

Дж. Дьюї, Е. Дюркгеймом, Ч. Х. Кулі, Дж. Г. Мідом, Т. Парсонсом, М. Тардом та ін.

Натомість проблема моди загалом і молодіжної моди в підлітковому віці зокрема розглядалася в працях вітчизняних та зарубіжних дослідників: філософів: Іммануїл Кант, Георг Гегель, Теодор Адорно, Е. Фром, Ганс-Георг Гадамер, Ролан Барт, Жан Бодрійяр; соціологів: Г. Зіммель, Г. Тард, П. Бурдьє; культурологів: Е. Фукс, Б. Гюбнер, Дж. Рескін, Б. Гройс, Ю. Лотман, що свідчить про її багатовимірність та соціальне значення.

Мета дослідження: з'ясувати зміст та специфіку соціалізуючого впливу молодіжної моди в умовах ЗНЗ.

Завдання дослідження:

1. Обґрунтувати науково-теоретичні засади дослідження соціалізації дітей підліткового віку;
2. Розглянути сутність поняття «молодіжна мода»;
3. Визначити особливості впливу молодіжної моди на соціалізацію підлітків і критерії соціального виключення через моду в ЗНЗ;
4. Розробити рекомендації з попередження соціального виключення через моду в ЗНЗ.

Об'єкт дослідження – молодіжна мода як соціально-педагогічне явище.

Предмет дослідження – особливості впливу молодіжної моди на соціалізацію та загрозу соціального виключення підлітків в умовах ЗНЗ.

Для розв'язування поставлених завдань використано такі **методи наукового дослідження:** теоретичні (аналіз наукових джерел, синтез, узагальнення, порівняння, конкретизація), емпіричні методи (опитування, тестування).

Практичне значення дослідження: теоретичне і практичне застосування результатів дослідження здійснене шляхом підготовки

методичних рекомендацій для соціальних педагогів, вчителів, батьків щодо попередження соціального виключення підлітків в умовах ЗНЗ.

Теоретичне значення дослідження: теоретично обґрунтовано й емпірично перевіряно вплив критерію молодіжної моди як чинника соціалізації учнів підліткового віку на соціальне виключення в умовах ЗНЗ.

Публікації за темою дослідження: Ланчук Г. І. Молодіжна мода як чинник соціалізації підлітків в умовах ЗНЗ / Г. І. Ланчук // Актуальні проблеми соціальної сфери : [збірник наукових робіт викладачів і студентів / за заг. ред. Н. П. Павлик]. – Житомир : Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2016. – 172 с. (Випуск 5). – С. 129–131

Структура дослідження. Магістерська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (75 джерела, з них – 4 іноземною мовою), додатків (4). Загальний обсяг роботи складає 127 сторінок. Робота містить 9 рисунків автора та 3 таблиць.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

На основі аналізу соціально-педагогічної літератури та проведеного дослідження щодо вивчення молодіжної моди як чинника соціалізації дітей підліткового віку в умовах ЗНЗ зроблено такі висновки:

1. Відповідно до першого завдання ми обґрунтували науково-теоретичні засади дослідження соціалізації дітей підліткового віку. Соціалізація – це процес засвоєння індивідом соціального досвіду, системи соціальних зв'язків і відносин. У процесі соціалізації людина набуває переконань, схвалюваних суспільством форм поведінки, необхідних їй для нормального життя в соціальному середовищі. Сутність соціалізації полягає в тому, що в її процесі людина формується як член того суспільства, до якого вона належить.

Якщо говорити про соціалізацію дітей підліткового віку, то цей процес проходить для дитини дуже критично. Адже сам підлітковий вік – це вік повного переосмислення і переоцінювання своєї ролі та місця в житті. Саме на даному віковому етапі, дитина підліток знаходиться на перехідній ланці між дитинством і дорослістю. Підчас перехідного періоду втрачаються старі норми, а нові ще не сформувалися.

Процес соціалізації підлітка включає в себе: статевоюрольову соціалізацію (опанування ролі чоловіка або жінки), родинну соціалізацію (поступова підготовка до створення в майбутньому міцної сім'ї), професійну соціалізацію (полягає в тому, щоб особистість могла і хотіла, компетентно навчаючись, брати участь у соціальному й економічному житті), політична соціалізація (стати законослухняним громадянином). Всі ці задачі не легкі, для ще не сформованої психіки підлітка, тому процес соціалізації у підлітковому віці складний, кризовий.

2. Розглянувши сутність поняття «молодіжна мода», можемо підсумувати наступне. Молодіжна мода – це соціокультурне явище, яке знайоме людству з давна. Мода присутня в самих різних сферах людської

діяльності і культури. За допомогою моди, можна ідентифікувати індивіда, показати приналежність до тієї чи іншої нації, культури, групи людей. Підкреслити свій статус та статок. Мода є механізмом, який регулює розвиток суспільства, підштовхує основну масу людей змінюватися, рости над собою, для того щоб досягнути ідеалу.

3. Визначивши особливості впливу молодіжної моди на соціалізацію підлітків і критерії соціального виключення через моду в ЗНЗ, можемо сказати наступне: Молодіжна мода – дійсно важливий чинник соціалізації підлітків, адже за допомогою моди діти переймають досвід соціуму. Долучаються до загальної культури і традицій, виробляють власний смак, загартовують характер, самовдосконалюються, знаходять коло спілкування за інтересами, окреслюють для себе головні орієнтири у житті.

Від стандартів моди залежить життя людини, її соціалізація, або ж соціальне виключення. Особливо питання модних тенденції поширене у підлітковому віці. Адже на даному віковому етапі розвитку дитини, психіка ще є не сформованою, підліток знаходиться в пошуку себе, своїх ідеалів. Тому для успішної соціалізації і становлення підлітка як особистості в майбутньому, важливо правильно організувати процес взаємодії учнів та школи. Адже школа і є тим міні суспільством, яке дає змогу учням програвати і вибрати для себе ролі, які потім будуть використовуватися в реальному житті. І саме від того, які в школі присутні модні тенденції, тобто на яких критеріях базується ЗНЗ, залежить подальша доля учнів, їх кар'єрний та особистісний ріст.

Також ми перевірили і підтвердили висунуту нами гіпотезу про те, що на соціальне виключення через моду, як основного чинника соціалізації серед підлітків у ЗНЗ впливають такі критерії: акцентуації характеру, стиль життя, матеріальний стан.

4. На основі аналізу результатів емпіричного дослідження розроблено методичні рекомендації соціальним педагогам школи стосовно попередження соціального виключення через моду серед підлітків в умовах ЗНЗ: провести моніторинг серед учнів та вчителів та разом обрати єдину

шкільну форму, яка буде показувати приналежність до конкретного закладу і не виділяти учнів за матеріальним статусом; привчати учнів разом розглядати та обговорювати тенденції моди в різних напрямках; проводити роз'яснювальну роботу стосовно індивідуального вираження особистості; проводити в школі дні моди; введення в школі курсу «мода і стиль»; організовувати виховну та суспільно значущу діяльність дітей, виходячи з їх інтересів та захоплень; врахувати інтереси дітей і спільно з ними організувати змістовне дозвілля; знайти індивідуальний підхід до кожної дитини підлітка, знайти в ній сильні сторони і допомогти їх розвивати; делегувати повноваження та підтримувати учнівські ініціативи; спонукати дітей до креативності та розвитку організаторських здібностей, через надання їм вповноважень; ставитися до підлітків як до дорослих, враховувати їхню думку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абульханова-Славская К. А. Социальное мышление личности / К. А. Абульханова-Славская // Современная психология: состояние и перспективы исследований. – М. : Академпроект, 2002. – С.88 – 103. (100 – 200)
2. Андреева Р. П. Энциклопедия моды / Р. П. Андреева. – СПб . : Литера, 1997. – 416 с.
3. Андрееенкова Н. В. Проблема социализации личности / Н. В. Андрееенкова. – М. : Высшая школа, 1970. – 405 с.
4. Ануфрієва О. В. Тенденції взаємодії засобів масової інформації з молодіжною аудиторією / О. В. Ануфрієва // Соціальна психологія. – 2005. – № 6(14). – С. 111 – 119.
5. Асмолов А. В. Психология личности: культурно-историческое понимание развития человека / А. В. Асмолов. – М. : Смысл, 2010. – 448 с.
6. Арбеніна В. Л. Підліток у великому місті: фактори та механізми соціалізації / В. Л. Арбеніна, О. В. Волянська, О. Б. Зінчина, М. А. Куряча. – Харків: Харківський національний ун-т ім. В. Н. Каразіна, 2000. – 206 с.
7. Байборода Л. В. Взаимодействие в разновозрастных группах учащихся / Л. В. Байборода. – Ярославль: Академия развития, 2007. – 336 с.
8. Балдано И. Ц. Мода XX века: [энциклопедия] / И. Ц. Балдано. – М. : ОЛМА-ПРЕСС, 2002. – 399 с.
9. Басин Е. Я. «Гордиев узел» моды / Е. Я. Басин, В. М. Краснов. – М. : Искусство, 1973. – 288 с.
10. Бех І. Д. Виховання особистості (Кн. 1): Особистісно орієнтований підхід: теоретико-методологічні засади: [навч.-метод. видання] / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – 280 с.
11. Битянова М. Р. Социальная психология: наука, практика и образ мыслей: [учеб. пособие] / М. Р. Битянова. – М. : ЭКСМО-Пресс, 2001. – 576 с.
12. Блохина И. В. Всемирная история костюма, моды и стиля / И. В. Блохина. – Минск: Харвест, 2009. – 399 с.

13. Васильев А. М. Этюды о моде и стиле / А. М. Васильев. – М. : Глагол, 2007. – 592 с.
14. Вихор С. Т. Гендерне виховання учнів старшого підліткового та раннього юнацького віку: [дис. канд. пед. наук] / С. Т. Вихор. – Тернопіль, 2005. – 268 с.
15. Выготский Л. С. Развитие высших психических функций [Текст] / Л. С. Выготский. – М. : Изд-во АПН, 1960. – 518 с.
16. Гарасимов Т. З. Особистість та проблеми її соціалізації / Т. З. Гарасимов // Форум права. – 2009. – №3. – С.156 – 161.
17. Гордин Л. Ю. Воспитание и социализация / Л. Ю. Гордин. – М. : Академия, 1997. – 243 с.
18. Гофман А. Б. Мода и люди. Новая теория моды и модного поведения / А. Б. Гофман: – [3-е изд.]. – СПб.: Питер, 2004. – 208 с.
19. Гусман М. В. Мода как феномен культуры и средство социокультурной коммуникации: [автореф. дис. на соискание науч. степени канд. Наук культурологи] / М. В. Гусман. – СПб, 2010. – 24 с.
20. Донін В. М. Психологія і педагогіка життєтворчості: [навч.-метод. посіб.] / В. М. Донін. – К. : Центр навчальної літератури, 1996. – 179 с.
21. Дихнич Л. П. Мода як історико-культурне явище / Л. П. Дихнич. – К. : Либідь, 2002 – 44 с.
22. Дзюбко Л. В. Психологічні особливості ранньої шкільної дезадаптації і шляхи її подолання: [дис. на здобуття вченого ступеня канд. психол. наук] / Л. В. Дзюбко. – К. : Академ - видав, 2000. – 196 с.
23. Кремень В. Г. Енциклопедія освіти / В. Г. Кремень. – К. : Хрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
24. Єгонська Н. І. Криза підліткового періоду / Н. І. Єгонська // Практична психологія і соціальна робота. 2002 – № 34 (148). – С. 14 – 15. (110 – 130)
25. Жигайло Н. І. Соціальна педагогіка: [навч. посіб.] / Н. І. Жигайло. – Львів: Новий Світ-2000, 2007. – 256 с.

26. Килошенко М. И. Психология моды: теоритический и прикладной аспект / М. И. Килошенко. – М. : Речь, 2001. – 192 с.
27. Коваль Л. Г. Соціальна педагогіка: [навч. посіб.] / Л. Г. Коваль, І. Д. Зверева, С. Р. Хлебик. – К. : ІЗМН, 1997. – 392 с.
28. Козубовська І. В. Рання профілактика протиправної поведінки неповнолітніх: [психолого-педагогічний аспект] / І. В. Козубовська. – Ужгород: Ужгородський держ. ун-т, 1996. – 256 с.
29. Колесников Д. В. О психологии и физиологии подростка / Д. В. Колесников. – М. : Просвещение, 1986. – 160 с.
30. Коломинский Я. Л. Социальная и педагогическая психология / Я. Л. Коломинский. – К. : Вища школа, 1999. – 230 с.
31. Кон И. С. Социология личности / И. С. Кон. – М. : Воспитание, 1967. – 314 с.
32. Кравченко Т. В. Соціалізація дітей шкільного віку у взаємодії сім'ї і школи / Т. В. Кравченко. – К. : Просвіта, 2009. – 416 с.
33. Кремень В. Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації [факти, роздуми, перспективи] / В. Кремень. – К. : Грамота, 2003. – 216 с.
34. Кузнецова Т. В. Феномен моды: эстетика и диалектика / Т. В. Кузнецова // Философские науки. – 1991. – №6 – 167 с.
35. Курахіна І. І. Виховання дітей у сучасній сім'ї / І. І. Курахіна // Педагогічна газета. – 2006. – 7 липня. – С. 16 – 18.
36. Лавриченко Н. М. Педагогіка соціалізації: європейські абрисы / Н. М. Лавриченко. – К. : Віра інсайт, 2000. – 246 с.
37. Легенький Ю. Г. Система моды: культурология, эстетика, дизайн / Ю. Г. Легенький, Л. П. Ткаченко. – К. : ГАЛПУ, 1998. – 222с.
38. Лукашевич М. П. Соціалізація. Виховні механізми і технології: [навч. - метод. посібник] / М. П. Лукашевич. – К. : ІЗМН, 1998. – 112 с.
39. Любимова Т. Б. Мода и ценность / Т. М. Любимова. – М. : Искусство, 1973. – 288 с.

40. Матвеева Л. В. Психология телевизионной коммуникации / Л. В. Матвеева, Т. Я. Аникеева, Ю. В. Мочалова. – М. : РИП-холдинг, 2002. – 316 с.
41. Москаленко В. В. Социализация личности / В. В. Москаленко. – К. : Вища школа, 1986. – 242 с.
42. Мудрик А. В. Социальная педагогика: [учеб. для студ. пед. вузов] / А. В. Мудрик. – М. : Издательский центр «Академия», 2000. – 200 с.
43. Мустаева Ф. А. Основы социальной педагогики: [учеб. для студентов высших пед. учеб. Заведений] / Ф. А. Мустаева. – М. : Академ. Проект, 2002. – 416 с.
44. Мухина В. С. Возрастная психология: феноменология развития, детство, отрочество: [учеб. для студ. вузов] / В. С. Мухина. – М. : Академия, 2002. – 456 с.
45. Неретина С. А. Реабилитация вещи / С. А. Неретина. – М. : Мирь, 2010. – 800 с.
46. Ольшанский В. Б. Социализация / В. Б. Ольшанский. – М. : Воспитание, 1970. – 162 с.
47. Орбан-Лембрик Л. Є. Соціальна психологія / Л. Є. Орбан-Лембрик. – К. : Либідь, 2004. – 576 с.
48. Павловський В. В. Основи ювентології: [наукова монографія] / В. В. Павловський. – К. : Дакор, КНТ, 2007. – 238 с.
49. Парк Р. Э. Личность и культурный конфликт / Р. Э Парк. – М. : ИНИОН, 1998. – 197 с.
50. Пачковський Ю. Ф. Соціологія і психологія: [навч. посіб.] / Ю. Ф. Пачковський. – К. : Каравела, 2012. – 760 с.
51. Парыгин Б. Д. Социальная психология / Б. Д. Парыгин. – СПб. : ГУПБ, 2003. – 620 с.
52. Пенькова В.Н. Отношение подростка к «своим» и «чужим»: осознаваемый и неосознаваемый уровень / В. Н. Пенькова // Журнал прикладной психологии. – 2003. – № 6. – С. 48-59.

53. Райс Ф. Психология подросткового и юношеского возраста / Ф. Райс. – СПб. : Питер, 2000. – 650 с.
54. Реан А. А. Социализация личности / А. А. Реан. – СПб. : Питер, 2000. – 544 с.
55. Рижанова А. О. Розвиток соціальної педагогіки в соціокультурному контексті: [дис. д-ра пед. наук] / А. О. Рижанова. – Х. : Харк. держ. акад. культури, 2004. – 447 с.
56. Розум С. И. Психология социализации и социальной адаптации человека / С. И. Розум. – СПб. : Речь, 2006. – 366 с.
57. Савчин М. В. Вікова психологія: [навч. посіб.] / М. В. Савчин. – К. : Академвидав, 2005. – 360 с.
58. Семёнов Г. И. Социализация, воспитание, развитие: какой смысл вкладывает в эти понятия современная наука / Г. И. Семёнов // Воспитание школьников, 1999. – № 6. – С. 2 – 7.
59. Сидоренко В. И. История стилей в искусстве и костюме / В. И. Сидоренко – Ростов н/Д: Феникс, 2004. – 480 с.
60. Сорочинська В. Є. Організація роботи соціального педагога: [навч. посіб.] / В. Є. Сорочинська. – К. : Кондор, 2005. – 198 с.
61. Спенсер Г. Начала социологии: Обрядовые учреждения. / Г. Спенсер. – К. : Вища школа, 1980. – 196 с.
62. Тард Г. Зако́ни наслідування: [пер. з фр.] / Г. Тард. – СПб. : Видавництво: Павленков Ф, 1892. – 149 с.
63. Терешкович Т. А. Словник моди: термінологія, історія, аксесуари / Т. А. Терешкович. – Мінськ: Хелтон, 1999. – 459 с.
64. Филонова Г. Н. Формирование личности : проблемы комплексного подхода в процессе воспитания школьника / Г. Н. Филонова. – М. : Академия, 2003. – 382 с.
65. Фрейд З. Психоанализ и теория сексуальности [Текст] / З. Фрейд. – Харьков: Харвест, 2006. – 448 с.

66. Черниш Н. Й. Соціологія / Н. Й. Черниш. – Львів: Кальварія, 2003. – 474 с.
67. Шабаев Л. В. Социально-психологические характеристики молодежных субкультур: социальный протест или вынужденная маргинальность / Л. В. Шабаев. – Томск: Томский гос. ун-т, 2005. – 399 с.
68. Шаров К. С. Женская мода и гендерные мифологии / К. С. Шаров // Человек. – 2008. – № 4. – С. 88 – 105.
69. Эриксон Э. Х. Детство и общество [Текст] / Э. Х. Эриксон. – СПб. : Речь, 2002. – 416 с.
70. Ядов В. А. Социальные и социально-психологические механизмы формирования социальной идентичности личности / В. А. Ядов. – М. : Мир России, 1995. – 282 с.
71. Ятина Л. И. Мода глазами социолога: результаты эмпирического исследования / Л. И. Ятина // Журнал социологии и социальной антропологии. – 1998. – Т. 1 – № 2.
72. Brim O. G. Socialization through the life circle / O. G. Brim. – New York: John Wiley, 1966. – 218 p. – Режим доступа: http://www.dpiar.org/resources/pdf/edu-chi-disabil-guid-note_12_10_12.pdf. – Назва з екрану
73. Jensen A. F. Dressing For Security or Risk? An Exploratory Study of Two Different Ways of Consuming Fashion / A. F. Jensen. – New York: European Advances in Consumer Research, 1998. – 103 с.
74. Kaiser S. H. The Social Psychology of Clothing: Symbolic Appearances in Context / S. H. Kaiser. – New York: Fairchild, 1997. – 123 с.
75. Piaget J. B. The Growth of Logical Thinking From Childhood to Adolescence / J. B. Piaget. – New York: Basic Books, 1958. – 158 с.

